

**Muligheder og hindringer for vækst og jobskabelse i
industrien. Særlig undersøgelse. Juni 1999**

Nr. 472 Dato 3.12.99

Emnegruppe: Industri

2/3 af industrien mener, at ufleksible arbejdstider er en hindring for vækst og jobskabelse

**Især de overenskomst-
aftalte arbejdstider er
en hindring**

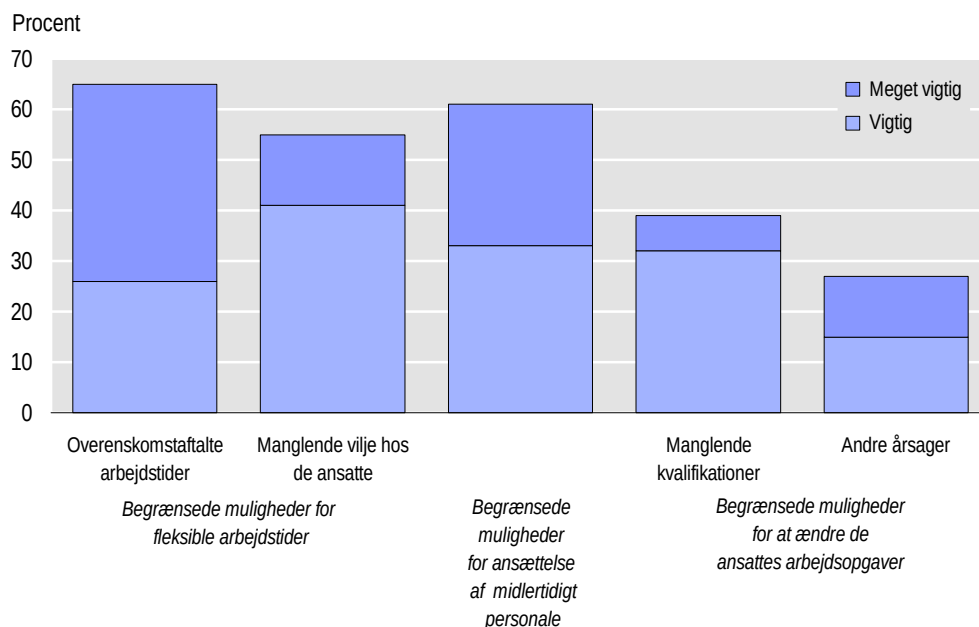
Ny undersøgelse viser, at 66 pct. af den danske industri mener, at begrænsede muligheder for fleksible arbejdstider er en hindring for vækst og jobskabelse. Den vigtigste årsag hertil er *overenskomstaftalte arbejdstider*, men også *manglende vilje hos de ansatte* har betydning.

61 pct. af alle virksomheder vurderer, at *begrænsede muligheder for at ansætte midlertidigt personale* er et hindrende forhold.

42 pct. vurderer, at *begrænsede muligheder for at ændre de ansattes arbejdsopgaver* er en hindring. Årsagen hertil er primært *manglende kvalifikationer*, men også *uspecificerede årsager* har en vis betydning.

Figur 1.

Årsager til hindring for vækst som følge af arbejdskraftens manglende fleksibilitet

Særlig undersøgelse

Det er nogle af hovedresultaterne af en ny særlig undersøgelse, Danmarks Statistik har gennemført i juni 1999 om arbejdsmarkedsforhold i industrien, jf. figur 1 og tabel 1. Undersøgelsen er udarbejdet efter aftale med EU-kommissionen. En mere detaljeret opgørelse af resultaterne findes i *Industristatistik* (Statistiske Efterretninger) nr. 1999:33, som også udsendes i dag.

Forventet beskæftigelse

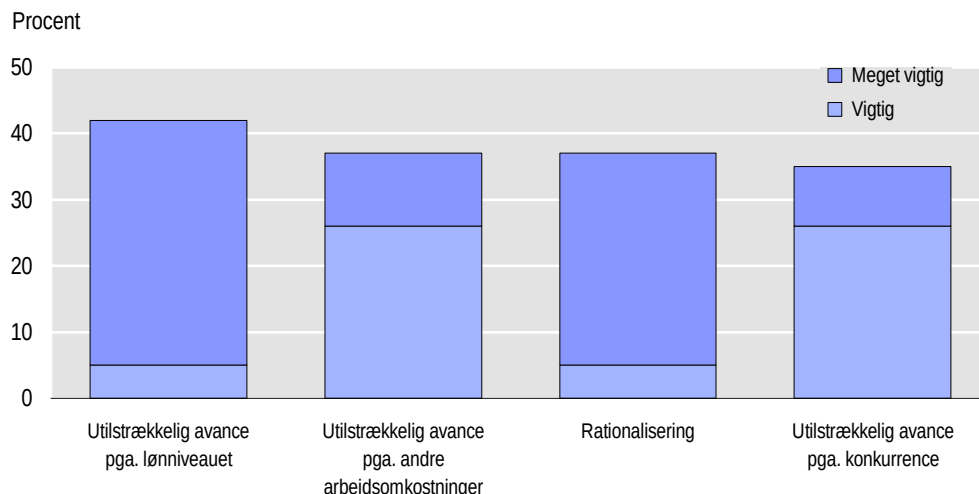
Hovedparten af industrien venter, at beskæftigelsen de næste 1-2 år vil være uændret eller faldende. Det gælder både for ufaglært og faglært arbejdskraft. Beskæftigelsen forventes især at falde inden for den ufaglærte arbejdskraft, hvor 49 pct. venter et fald.

Faldende beskæftigelse

49 pct. af industriens virksomheder venter en faldende beskæftigelse de næste 1-2 år og vurderer, at det væsentligst skyldes *utilstrækkelig avance* og *rationalisering*, jf. figur 2 og tabel 2.

Figur 2.

Begrundelser for at industrien forventer fald i beskæftigelsen.

Industriens ferielukning

Industriens ferielukning er belyst i et særligt spørgsmål i undersøgelsen. 65 pct. af virksomhederne standser ikke produktionen i ferieperioden. Kun relativt få virksomheder venter, at praksis vil blive ændret, og i så fald bliver det i retning af kortere ferielukning.

Produktion i skift

Omfanget af skifteholdsarbejde i industrien er relativt stort, og omfatter 92 pct. af virksomhederne.

Det mest typiske er, at produktionen foregår med afbrydelser, enten ugentligt (43 pct.) eller dagligt (32 pct.). 17 pct af virksomhederne producerer uden afbrydelser. Det normale er, at der arbejdes i skift 5 dage om ugen, men 7 dage forekommer også i et ikke uvæsentligt omfang. Endelig er 2-holdsdrift og 3-holdsdrift det mest udbredte, og karakteriserer 80 pct. af industrien.

Enhedsomkostninger og driftstimer

58 pct af industrien mener, at enhedsomkostningerne kan mindskes ved at øge antallet af driftstimer. De væsentligste årsager, der kan virke hindrende for øgningen af driftstimerne, er *kollektive overenskomster*, *manglende efterspørgsel* og *mangel på kvalificerede ansøgere*, jf. tabel 3.

Kilder og metode

Undersøgelsens formål har været at afdække industriens vurdering af arbejdsmarkedets betydning for den økonomiske vækst og beskæftigelsesudvikling. EU-kommissionen har tre gange tidligere foretaget lignende undersøgelser i fællesskabet. Det er første gang Danmark deltager i undersøgelsen. Undersøgelsen afholdes ca. hvert femte år, og er i sin metodik tæt knyttet til *Konjunkturbarometer for industrien*.

Undersøgelsens oplysninger er indhentet fra det udsnit af industrifirmaer, der indberetter til det månedlige konjunkturbarometer. Spørgeskemaet er sendt ud i forbindelse med konjunkturbarometeret for juni 1999. Svarprocenten har været ca. 60.

Undersøgelsens spørgsmål er af kvalitativ karakter. I hovedparten af spørgsmålene er virksomhederne blevet bedt om at vurdere, om en given størrelse vil *stige*, *forblive uændret* eller *falde* eller om en given faktors betydning er *meget vigtig*, *vigtig* eller *mindre vigtig*. De enkelte virksomheders svar indgår med en vægt svarende til antallet af beskæftigede. Resultaterne præsenteres i form af relative tal.

Sådan får De mere information

Undersøgelsens resultater offentliggøres i mere detaljeret form (*investeringsgodeindustri*, *fremstilling af varige forbrugsgoder*, *fremstilling af ikke-varige forbrugsgoder* og *mellemproduktindustri*) i serien *Industristatistik* (Statistiske Efterretninger) nr. 1999:33 samtidig med offentliggørelse af hovedresultaterne i dette nummer af *Nyt fra Danmarks Statistik*. Endvidere ventes resultaterne af undersøgelsen på europæisk plan offentliggjort af Kommissionen i *European Economy*.

Henvendelse

Bo Eriksen (tal), tlf. 39 17 35 52, bhe@dst.dk
Casper Larsen (metode), tlf. 39 17 35 55, cla@dst.dk

Tabel 1.

Årsager til hindring for vækst som følge af arbejdskraftens manglende fleksibilitet. Juni 1999

Forhold som kan være hindrende:	Meget vigtigt	Vigtigt	Vigtigt i alt
	procent		
Begrænsede muligheder for fleksible arbejdstider			
Årsager:			
Overenskomstaftalte arbejdstider	39	26	65
Manglende vilje hos de ansatte	14	41	55
Begrænsede muligheder for ansættelse af midlertidigt personale	28	33	61
Begrænsede muligheder for at ændre de ansattes arbejdsopgaver			
Årsager:			
Manglende kvalifikationer	7	32	39
Andre årsager	12	15	27

Tabel 2.

Industriens forventninger til fald i beskæftigelsen. Juni 1999

	Meget vigtigt	Vigtigt	Vigtigt i alt
	procent		
Faldende beskæftigelse			
Begrundelse:			
Utilstrækkelig avance pga. lønniveauet	37	5	42
Utilstrækkelig avance pga. andre arbejdsomkostninger	11	26	37
Rationalisering	32	5	37
Utilstrækkelig avance pga. konkurrence	9	26	35

Tabel 3.

Industriens enhedsomkostninger og driftstimer. Juni 1999

	Meget vigtigt	Vigtigt	Vigtigt i alt
	procent		
En reduktion af enhedsomkostningerne kan opnås ved en forøgelse af driftstimerne, men forøgelsen hindres af:			
Kollektive overenskomster	24	23	47
Manglende efterspørgsel	32	7	39
Mangel på kvalificerede ansøgere	2	37	39